U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Petra Průchy a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Milana Kamlacha v právní věci žalobkyně: **Lighthouse Services, s. r. o.**, se sídlem Jankovcova 1569/2c, Praha 7, zast. Mgr. Ivanem Sagálem, advokátem se sídlem Karlovo náměstí 10, Praha 2, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 22. 10. 2009, č. j. 12 Ca 41/2005 - 82,

t a k t o :

I. Kasační stížnost **s e o d m í t á .**

II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) podala kasační stížností proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 22. 10. 2009, č. j. 12 Ca 41/2005 - 82, (dále jen „napadený rozsudek“) kterým byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí žalované ze dne 8. 2. 2005, č. j. 323-6003-261-27.1.2005/Ad (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž bylo zamítnuto odvolání žalobkyně a potvrzen platební výměr Pražské správy sociálního zabezpečení ze dne 17. 12. 2004, č. 8/952/04. Tímto platebním výměrem byl žalobkyni předepsán k úhradě nedoplatek pojistného na sociální zabezpečení ve výši 690 812 Kč a penále ve výši 316 161 Kč, tedy dluh v úhrnné výši 1 006 973 Kč, protože žalobkyně nezahrnula do vyměřovacího základu pro odvod pojistného příjem zúčtovaný v souvislosti s výkonem zaměstnání zakládající účast na nemocenském pojištění zaměstnance žalobkyně (cizího státního příslušníka-občana Státu Izrael) pana G. S. R. za období od 1. 4. 2003 až do 31. 12. 2003.

Městský soud v Praze (dále jen „městský soud“) projednával a rozhodoval danou věc již podruhé, neboť jeho předchozí rozsudek ve věci, kterým bylo napadené rozhodnutí žalované zrušeno, Nejvyšší správní soud zrušil prvotním rozsudkem v této věci ze dne 2. 9. 2009, č. j. 4 Ads 15/2006 - 70, a městský soud zavázal svým právním názorem, aby žalobu zamítl. Nejvyšší správní soud v tomto zrušujícím rozsudku uvedl, že v předmětné věci je pro zodpovězení sporné otázky, zda zaměstnanec žalobkyně (občan státu Izrael) byl vyloučen z účasti na nemocenském pojištění podle § 5 písm. b) zákona č. 54/1956 Sb., o nemocenském pojištění zaměstnanců, ve znění účinném do 31. 12. 2003, a proto za něj neměla žalobkyně povinnost platit pojistné, rozhodující interpretace ustanovení mezinárodní smlouvy o sociálním zabezpečení sjednanou mezi ČR coby státem výkonu zaměstnání a Státem Izrael, jehož příslušníkem je zaměstnanec žalobkyně. Nejvyšší správní soud vyšel z toho, že Smlouva mezi Českou republikou a Státem Izrael o sociálním zabezpečení vyhlášená dne 28. 6. 2002 ve Sbírce mezinárodních smluv v částce 32 pod číslem 73/2002 Sb. m. s. (dále jen „Smlouva“).

V platnost vstoupila na základě svého článku 42 odst. 2 dne 1. 7. 2002, a byla tak v předmětném období součástí českého právního řádu. Protože splňovala podmínky čl. 10 Ústavy České republiky, měla tzv. aplikační přednost před jí konkurujícími zákonnými normami českého práva. Nejvyšší správní soud plně odkázal na usnesení svého rozšířeného senátu ze dne 21. 7. 2009, sp. zn. 6 Ads 88/2006, přístupné na www.nssoud.cz, které vyložilo způsob, jakým je třeba aplikovat kolizní metodu u obsahově shodných mezinárodních smluv o sociálním zabezpečení. Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v citovaném usnesení dospěl k závěru, že ve smlouvách obsažené kolizní normy je třeba aplikovat tak, že se má použít pouze hmotněprávních norem zvoleného práva, nikoli též kolizních norem zvoleného práva, neboť by to mělo za následek tzv. zpětný a další odkaz, což by zkreslovalo skutečnou vůli smluvních stran. Tento závěr je rovněž v souladu s § 9 odst. 2 zákona č. 97/1963 Sb., o mezinárodním právu soukromém a procesním, které výslovně stanoví, že pokud z projevu vůle smluvních stran nevyplývá něco jiného, nepřihlíží se ke kolizním ustanovením zvoleného právního řádu. Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu proto uzavřel, že kolizní norma odkazující na použití předpisů o nemocenském pojištění České republiky a předpisů o sociálním zabezpečení České republiky neumožňuje, aby byl v případě zaměstnanců zaměstnaných na jejím území použit § 5 písm. b) zákona o nemocenském pojištění, ve znění účinném do 31. 12. 2003.

Nejvyšší správní soud se ve svém prvotním rozsudku s tímto názorem vysloveným svým rozšířeným senátem plně ztotožnil a aplikoval jej i na posuzovanou věc, a proto dospěl k závěru, že v důsledku znění čl. 7 Smlouvy se neuplatní § 5 písm. b) zákona o nemocenském pojištění ve znění účinném do 31. 12. 2003, (výluka z účasti na pojištění), kterým byla z pojištění vyňata výše specifikovaná skupina osob, protože uvedené ustanovení je kolizní normou obsahující tzv. zpětný odkaz. Protože Smlouva pomocí hraničního určovatele legis loci laboris stanoví, že na zaměstnance se vztahuje pojistná povinnost stanovená právními předpisy toho smluvního státu, na jehož výsostném území jsou zaměstnáni (a protože ze shora uvedených důvodů se neužijí kolizní normy obsažené v české vnitrostátní úpravě sociálního zabezpečení a nemocenského pojištění odkazující na jiný právní řád), byl izraelský zaměstnanec žalobkyně (pan G. S. R.) v rozhodné době účasten nemocenského pojištění, což přímo zakládalo povinnost žalobkyně zahrnout jeho příjem do vyměřovacího základu a odvádět stanovené pojistné a za dobu prodlení s placením i penále v zákonem stanovené výši. Nejvyšší správní soud z těchto důvodů shledal, že opačný právní názor městského soudu byl nezákonný, a proto jeho rozsudek zrušil a vrátil mu věc k dalšímu řízení. V něm jej podle § 110 odst. 3 zákone č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) zavázal, aby v intencích právního názoru vysloveného v tomto citovaném a stručně shrnutém rozsudku žalobu s náležitým odůvodněním zamítl.

Městský soud následně znovu věc projednal a v souladu se závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu vysloveným ve zrušujícím rozsudku (§ 110 odst. 3 s. ř. s.) rozhodl napadeným rozsudkem tak, že žalobu podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl. V odůvodnění svého rozsudku zrekapituloval průběh řízení a s příslušným odůvodněním dospěl k závěru, že izraelský zaměstnanec žalobkyně (pan G. S. R.) v rozhodné době účasten nemocenského pojištění, což přímo zakládalo povinnost žalobkyně zahrnout jeho příjem do vyměřovacího základu a odvádět stanovené pojistné a za dobu prodlení s placením i penále v zákonem stanovené výši.

Proti tomuto rozsudku městského soudu podala stěžovatelka kasační stížnost z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., neboť se domnívá, že jak napadený rozsudek městského soudu, tak i citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu, spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Podle stěžovatelky je nesprávný právní názor Nejvyššího správního soudu, kterým byl vázán městský soud, protože kolizní norma obsažená ve Smlouvě odkazuje

na český právní řád, který je třeba použít jako celek, tj. včetně jeho kolizních norem obsahujících zpětné a další odkazy. Aplikace tohoto právního názoru by vyústila v závěr, že její izraelský zaměstnanec (pan G. S. R.) nebyl v rozhodné době účasten nemocenského pojištění, a stěžovatelka tak neměla povinnost zahrnout jeho příjem do vyměřovacího základu a odvádět stanovené pojistné. Opačný názor Nejvyššího správního soudu, který byl v dané věci závazný pro městský soud, je podle jejího názoru v rozporu s Ústavou České republiky a Listinou základních práv a svobod, neboť neodpovídá nálezu Ústavního soudu ze dne 4. 9. 2008, sp. zn. II. ÚS 613/2006, zabývající se shodnou právní otázkou účasti na nemocenském pojištění na základě mezinárodní smlouvy mezi Československem a Francií vyhlášené pod č. 215/1949 Sb., Všeobecná úmluva o sociální bezpečnosti (dále jen „Francouzská úmluva"), ve vztahu k zaměstnanci, který byl francouzským státním občanem. Kasační stížnost považuje stěžovatelka za přípustnou s ohledem na právní názor vyslovený v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 5. 2005, č. j. 2 Afs 216/2004 - 123, podle nějž *nelze odmítnout věcné projednání kasační stížnosti, pokud krajský soud v rozsudku napadeném kasační stížností respektoval závazný právní názor vyslovený Nejvyšším správním soudem a tento názor spočíval ve výkladu, který byl nálezem Ústavního soudu označen za neústavní.* Navrhla proto, aby Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek městského soudu a vrátil mu věc k dalšímu řízení.

Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti odkázala na usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 7. 2009, sp. zn. 6 Ads 88/2006, a na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 8. 2009, č. j. 4 Ads 117/2005 - 61, které řešily shodným způsobem obdobné právní věci a dospěly ke shodným závěrům. Navrhla proto, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal, zda jsou splněny podmínky pro věcné projednání kasační stížnosti. Kasační stížnost je přípustná proti každému pravomocnému rozhodnutí krajského soudu ve správním soudnictví splňujícímu podmínky § 102 s. ř. s., není-li dále stanoveno jinak. Kasační stížnost je nepřípustná v případech uvedených v § 104 s. ř. s. *Podle § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. není kasační stížnost přípustná proti rozhodnutí, jímž soud rozhodl znovu poté, kdy jeho původní rozhodnutí bylo zrušeno Nejvyšším správním soudem; to neplatí, je-li jako důvod kasační stížnosti namítáno, že se soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu.*

Stěžovatelka v kasační stížnosti nenamítala, že by se městský soud v rozporu s § 110 odst. 3 s. ř. s. neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu, který Nejvyšší správní soud vyslovil ve svém zrušujícím rozhodnutí. Naopak stěžovatelka výslovně uváděla, že se městský soud plně řídil tímto závazným právním názorem a nijak se od něj neodchýlil. Kasační stížnost je proto podle § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. **nepřípustná.**

Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že tento závěr je rovněž plně v souladu s jeho setrvalou judikaturou, podle níž platí, že *pokud se stěžovatelka v kasační stížnosti podané proti rozhodnutí, jímž soud rozhodl znovu poté, kdy jeho původní rozhodnutí bylo zrušeno Nejvyšším správním soudem, dovolává stížních důvodů v předchozí kasační stížnosti již jednou uplatněných a Nejvyšším správním soudem věcně přezkoumaných, je kasační stížnost v této části nepřípustná podle § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s.* (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 4. 2005, č. j. 7 Azs 338/2004 - 106). *Nejvyšší správní soud je totiž v řízení o opětovné kasační stížnosti vázán závazným právním názorem, který sám v téže věci vyslovil v předchozím zrušujícím rozsudku, neboť i přípustnost samotné opětovné kasační stížnosti je omezena na důvody, které Nejvyšší správní soud v téže věci dosud nevyřešil [§ 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s.]* (viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 7. 2008, č. j. 9 Afs 59/2007 - 56). Rozšířený senát zdůraznil, že tento závěr je v souladu rovněž s názorem Ústavního soudu vysloveným v jeho nálezu ze dne 8. 6. 2005, sp. zn. IV. ÚS 136/05, v němž uvedl, že § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. zajišťuje, *aby se Nejvyšší správní soud nemusel znovu zabývat věcí,*

u které již jedenkrát svůj právní názor vyslovil, a to v situaci, kdy se nižší soud tímto právním názorem řídil. Rozšířený senát shledal, že uvedené ustanovení je odrazem závaznosti právního názoru pro krajský soud v dalším řízení (§ 110 odst. 3 s. ř. s.), a tím, že vylučuje možnost brojit proti němu kasačními námitkami, vylučuje i možnost Nejvyššího správního soudu, aby sám svůj původní závazný právní názor k nové kasační stížnosti v téže věci revidoval. Tím je zaručen i požadavek legitimního očekávání a předvídatelnosti soudního rozhodnutí. Patří-li tyto zásady předpokládající stejné rozhodování soudu v obdobných případech k základním atributům právního státu a jsou-li naplněním zásady spravedlivého procesu, pak tím spíše musí být respektovány při opakovaném rozhodování v téže věci za situace, kdy je rozhodováno za stejných poměrů jako při předchozím rozhodnutí. Není-li tedy v dalším řízení změněn skutkový stav, nepřichází v úvahu změna aplikace práva na tento stav při rozhodování o nové kasační stížnosti.

K odkazu stěžovatelky na názor vyslovený v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 5. 2005, č. j. 2 Afs 216/2004 - 123, Nejvyšší správní soud uvádí, že se vztahuje na procesně odlišnou situaci než je v nyní posuzované věci. Daný právní názor totiž předpokládá, že v době po zrušujícím rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, v němž byl vysloven právní názor zavazující městský (krajský) soud, byl tento právní názor shledán Ústavním soudem za neústavní. V této věci však k něčemu takovému nedošlo, neboť zrušující rozsudek Nejvyššího správního soudu, v němž byl vysloven pro městský soud závazný právní názor, bylo vydáno dne 2. 9. 2009 pod sp. zn. 4 Ads 15/2006. Nález Ústavního soudu vydaný pod sp. zn. II. ÚS 613/2006, na nějž se stěžovatelka odvolává, byl vydán již dne 4. 9. 2008, a předcházel tak okamžiku vydání výše citovaného zrušujícího rozsudku Nejvyššího správního soudu obsahující závazný právní názor, a proto zjevně nelze stěžovatelkou uváděný právní názor na danou věc aplikovat. K této procesní situaci se ostatně zcela shodně vyjádřil i rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v citovaném usnesení, když uvedl, že vázanost právním názorem je prolomena v případě změny skutkových zjištění či právních poměrů nebo dojde-li k podstatné změně judikatury, a to na úrovni, kterou by byl krajský soud i každý senát Nejvyššího správního soudu povinen respektovat v novém rozhodnutí. Takový případ nastane např. tehdy, uváží-li v mezidobí mezi prvním zrušujícím rozsudkem Nejvyššího správního soudu a jeho rozhodováním v téže věci o opětovné kasační stížnosti o rozhodné právní otázce jinak Ústavní soud, Evropský soud pro lidská práva, Evropský soudní dvůr, ale i rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v řízení podle § 17 s. ř. s. nebo plénum či kolegium ve stanovisku přijatém podle § 19 s. ř. s. Nejvyšší správní soud však opakovaně zdůrazňuje, že k takové situaci nedošlo, neboť v mezidobí žádné takové rozhodnutí nebylo vydáno.

Nad rámec potřebného odůvodnění Nejvyšší správní soud poznamenává, že podle jeho mínění názor vyslovený rozšířeným senátem, z něhož Nejvyšší správní soud vycházel ve svém předchozím zrušujícím rozsudku při formulaci závazného právního názoru ve vztahu k dalšímu řízení před městským soudem, se stěžovatelkou zmiňovaným nálezem Ústavního soudu v rozporu není. Ústavní soud totiž v tomto nálezu posuzoval odlišnou mezinárodní smlouvu, a to Francouzskou úmluvu, která na rozdíl od Smlouvy nebyla součástí českého právního řádu. Právní názor Nejvyššího správního soudu na právní vztahy vyplývající z mezinárodních smluv o sociálním zabezpečení, které stejně jako předmětná Smlouva byly součástí českého právního řádu podle čl. 10 Ústavy, byl vysvětlen a odůvodněn právě ve zmiňovaném usnesení rozšířeného senátu a dále rovněž velmi podrobně ještě v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 2. 2010, č. j. 6 Ads 88/2006 - 159, který danou věc dále rozhodoval.

Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost nepřípustnou, a proto ji podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. odmítl.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud za použití ustanovení § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 téhož zákona tak, že žádný z účastníků nemá právo na jejich náhradu, neboť kasační stížnost byla odmítnuta.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. srpna 2010

JUDr. Petr Průcha
předseda senátu